

216/12.XI.18.

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Стефка Тодорова Ячнева, дмн

На основание чл. 4, ал.2 от Закона за развитие на академичния състав в Република България, чл. 2, ал.2 от Правилника за прилагането му, чл. 5, ал. 2 във връзка с чл. 73, ал. 2 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни звания и заемане на академични длъжности в МУ, София и съобразно Заповед № РК 36 - 2703/28.11.2018г. на Ректора на МУ, София съм избрана за член на Научно жури със задача да представя **становище относно:**

Дисертационния труд на **ас. д-р Петър Ангелов Дамянов**, свободен докторант към Катедрата по неврология, Медицински факултет, МУ, София на тема: **„Кардиоваскуларни автономни нарушения при множествена склероза” за придобиване на образователна и научна степен „доктор”.**

Ас. д-р Петър Ангелов Дамянов е завършил медицина с магистърска степен в МФ, Медицинска академия, София през 1996г. От 1998г. до 2018г. е бил последователно лекар - ординатор, асистент, старши асистент, главен асистент и отново асистент в УМБАЛНП „Свети Наум”, София. От 2010г. е Началник на Първо отделение за заболявания на автономната нервна система на Клиника по нервни болести за пароксизмални състояния към същата болница. През 2003г. придобива специалност по нервни болести. Притежава Свидетелства за професионална квалификация по Доплерова сонография /2005г./ и Диагностика на автономната нервна система /2013г./. Владее много добре немски език и добре – английски език. Има отлична компютърна грамотност. Член е на Български лекарски съюз, Българско дружество по неврология и Българска асоциация по невросонография и мозъчна хемодинамика.

Дисертационният труд на ас. д-р Дамянов е посветен на важен медико-социален проблем. Множествената склероза /МС/ е автоимунно, възпалително, демиелинизиращо, невродегенеративно заболяване на централната нервна система. Проявява се с различни форми на протичане и многосимптомна клинична картина. Независимо, че не се характеризира с висока болестност и заболяемост, МС има не само медицинско, но и социално значение, тъй като засяга предимно млади и зрели хора в творческата им възраст. Наред с различната степен на неврологичен дефицит, във всички стадии на болестта, при болните се манифестират кардиоваскуларни автономни нарушения, които ги инвалидизират допълнително и влошават значително качеството им на живот. Изследванията в тази насока ще дадат възможност за откриване на кардиоваскуларните нарушения още в ранните стадии на болестта и връзката им с формата, тежестта и продължителността на МС, както и със синдрома на умора. Това прави разработването на дисертационния труд особено актуално.

Представеният за становище дисертационен труд е структуриран в съответствие с възприетите у нас стандарти. Написан е на 144 машинописни страници. Съдържа: Въведение – 2 стр.; Литературен обзор – 31 стр.; Цел и задачи – 1 стр.; Клиничен контингент – 1 стр.; Методи на изследване – 7 стр.; Резултати – 45 стр.; Обсъждане – 15 стр.; Изводи – 1 стр.; Приноси – 1 стр.; Литература – 26 стр.; Списък на публикации и научни съобщения във връзка с дисертационния труд – 1 стр.; Приложения – 9 стр. Библиографията съдържа 305 литературни източника /11 – на кирилица и 294 – на латиница/.

Литературният обзор обхваща 7 раздела и 9 подраздела. Представени са литературните данни относно същността на автономната нервна система /АНС/, видовете автономни нарушения, които са описани при болни с МС. Специално внимание е отделено на кардиоваскуларните автономни нарушения при различните форми, стадии, тежест и продължителност на болестта. С голяма вещина д-р Дамянов представя възможностите, ограниченията и резултатите от съвременните методи за изследване на кардиоваскуларната автономна функция – кардиоваскуларни автономни тестове и мощностен спектрален анализ на вариабилността на сърдечната честота /ВСЧ/. Подчертана е връзката между синдрома на умора при болни с МС, кардиоваскуларната автономна дисфункция и промените в МРТ. В заключението на обзора докторантът прави изводи, които обосновават провеждането на това проучване в нашата страна.

Целта и свързаните с нея 5 задачи са ясно формулирани.

Клиничен контингент. В проучването са включени 91 болни с МС с пристъпно-ремитентен и вторично прогресиращ ход при строго съблюдаване на включващи и изключващи критерии. В контролната група са включени 38 здрави лица. За съпоставка с резултатите от мощностния спектрален анализ са използвани данните на 29 контроли от предхождащо проучване. Болните и участниците в контролните групи са включени след подписване на информирано съгласие.

Методи на изследване. Включени са: А/ Клинични методи; Б/ Методи за самооценка - въпросник за оценка на автономните симптоми /COMPASS 31-BG/, скали за оценка тежестта на умората и степента на депресивност; В/ Изследване на кардиоваскуларна автономна функция; Г/ МРТ. Данните са подложени на сериозен статистически анализ, който е гаранция за достоверността на получените резултати.

Резултати. Логично е, че главата, в която докторантът представя собствените си резултати, е най-обширна. Данните, които са включени в 8 раздела, са добре онагледени с 36 фигури, 24 таблици и 3 приложения. Докторантът представя демографската характеристика на включените болни, различните субективни автономни симптоми, оценявани с валидирания на български език тест COMPASS 31 – BG. Детайлно са описани промените, които са установени с кардиоваскуларните автономни /парасимпатикови и симпатикови/ тестове – мониториране на артериалното налягане, сърдечна честота, времеви и честотни показатели на вариабилността на сърдечната честота, ортостатичен интолеранс. Изследвана е кардиоваскуларната дисфункция при синдрома на умората и

връзката ѝ с имуномодулиращата терапия. Детайлно са разгледани промените в МРТ и връзката им с кардиоваскуларната дисфункция.

В дискуссионна светлина **в обсъждането** д-р Дамянов сравнява своите резултати с тези на други автори – представя потвърдителните данни и прави оценка на причините за различията /ако е открил такива/.

Изводите /11 на брой/ са логичен резултат от проведеното проучване.

Докторантът изтъква **5 приноса**, които аз приемам. Те са разделени правилно на научно-теоретични, с приложен и потвърдителен характер. За първи път у нас са изследвани кардиоваскуларните и други автономни нарушения при болни с МС. Коплексната оценка на кардиоваскуларната функция е направена чрез прилагане на стандартизирани автономни тестове и изследване на вариабилността на сърдечната честота със спектрален анализ. Приносно значение има валидираният на български език въпросник за автономни нарушения /COMPASS 31 – BG/ при МС. Потвърждава се наличието на комбинирана /парасимпатикова и симпатикова/ кардиоваскуларна дисфункция при болни с МС, както и на връзката между синдрома на умората и нарушената симпатикова кардиоваскуларна функция.

Публикации. Във връзка с дисертационния труд д-р Дамянов има 5 публикации на български език, в 3 от които е първи автор. Съавтор е на 1 публикация на английски език, която е публикувана в списание с импакт фактор. Представил е 4 резюмета на Национални конгреси с международно участие, в които е първи автор.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на д-р Дамянов е оригинален. Посветен е на важен медико-социален проблем. Той е лично негово дело. Написан е на изискан български език. Докторантът показва добра литературна осведоменост, формулира ясно целта и задачите за достигнето ѝ. Прилага съвременни диагностични и статистически методи, интерпретира весто резултатите и прави обосновани изводи. Приносите му имат научно – теоретично, приложно и потвърдително значение. Авторефератът представя адекватно дисертационния труд. Всичко това ми дава основание *да дам своето положително становище и да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват за присъждане на образователната и научна степен „доктор” на ас. д-р Петър Ангелов Дамянов.*

14.12.2018г.


Проф. д-р Стефка Янчева, дмн